

Itämerestä oppia arktiselle strategialle

Petri Sarvamaa

Itämeren alueen yhteistyö on yksi Euroopan menestystarinoita. Harva edes muistaa, että Euroopan Unionin Itämeren strategiakin on vain viisi vuotta vanha. Itämeren alueella tehdään yhteistyötä monilla eri aloilla ja myös EU:n ulkopuolisten jäsenvaltioiden kesken. Itämeri-yhteistyön oppeja onkin siis luonnollista soveltaa myös arktisilla alueilla kun ryhdymme toteuttamaan Euroopan parlamentin maaliskuussa hyväksymää arktista strategiaa.

Suomi on kuin saari jota Itämeri ympäröi. Liikenne- ja viestintäministeriön tilastojen mukaan viennistämme noin 90 prosenttia ja tuonnista noin 70 prosenttia hoidetaan meriteitse. Itämerellä on tärkeä rooli sekä historiallisesti että kulttuuriperintönä.

Euroopan parlamentin mietinnössä Euroopan arktisesta strategiasta painotetaan arktisten alueiden mahdollisuuksia, juuri niillä aloilla joilla Suomi on osaamisensa ydinalueella. Arktisilla alueilla tulee toimia kuten toimitaan jo Itämerellä: turvallisesti, taloudellisesti ja kestävästi.

Suomessa on syntynyt innovaatioita rankkojen talvien seurauksena. Nyt nuo oivallukset voivat toimia avaimena Suomen menestykseen arktisilla alueilla, esimerkiksi jäämurtajien suhteen. Tutkimus erilaisista merenkulun talviolosuhteista on Suomessa maailmanluokkaa.

Itämeren herkkyys on myös varmistanut, että turvallisuus ja ympäristön huomioonottaminen ovat suomalaisessa yhtälössä mukana. Esimerkiksi öljyntorjuntaoperaatioista talvella kerätään koko ajan lisää tietoa. Parlamentin hyväksymä lauselmä kehottaaakin "edistämään aktiivisesti korkeimpien ympäristönormien noudattamista arktisilla merialueilla."

Jotta Koillisväylä voitaisiin ottaa joskus käyttöön, tarvitaan huomattavasti enemmän lisätietoa reitin turvallisuudesta. Tämän lisäksi reitille pitää saada vahva turvainfrastrukturi, jotta merihätään joutunut alus saa apua riittävän nopeasti. Tutkimuksen ja infrastruktuurin lisäksi tarvitaan yhteistyötä kaikkien maiden kesken ja selkeää sitoutumista Venäjältä.

Suomen yliopistoissa tutkitaan ja kehitetään talvisen merenkulun työkaluja ja olosuhteita jo useissa eri tutkimushankkeissa. Tulevaisuudessa tämä osaaminen tulee vain korostumaan kun arktinen osaaminen integroidaan Eurooppa 2020-kasvustrategiaan ja Horisontti 2020-ohjelmaan. Ne toimijat, jotka voivat osoittaa erityisosaamista toimivan infrastruktuurin ja logistiikan, arktisen alueen kehityksen,

kylmäosaamiseen sekä siihen kuuluvaan ympäristöystävälliseen teknologiaan investoimisessa tulevat olevaan kehityksen kärjessä.

Venäjän suhteen arktisilla alueilla meillä on myös paljon opittavaa Itämeri-yhteistyöstä. Venäjän Itämeri-sitoumukset sekä useat projektit joissa Suomi ja Venäjä tekevät yhteistyötä ovat esimerkkejä siitä, kuinka saadaan aikaan merkittävää, molempia hyödyttävää edistystä.

Merenkulun osaaminen on vahva kenttä kaikissa tulevissa arktisen strategian keskusteluissa. Kuitenkin siinä missä Itämeren alueella meri on melkein ainoa tapa liikuttaa tavaraa, on meillä mahdollisuus kehittää arktisille alueille myös muita liikennekäytäviä. Tie- ja raideverkoston venyttämistä yhdessä Norjan kanssa tulisi suunnitella. Parlamentin hyväksymässä strategiassa juuri liikennekäytävät ja niiden mahdollistamat rajat ylittävät yhteydet muuhun Eurooppaan ovat avainasemassa. Tätä tukee myös EU:n liikennepolitiikka ja sen ydinverkkoajattelu.

Suomi ja koko Eurooppa hyötyy Euroopan Unionin arktisesta strategiasta. Jos sijaintimme Euroopan pohjoisessa nurkassa ei aina ole toiminut eduksemme, niin nyt se on valttikorttimme.

Petri Sarvamaa,
Euroopan Parlamentin jäsen

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).